

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tāl. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod. maks. kods: LV40008020804
Nor. konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

18.07.2014. Nr. 0720141974/A1483

Uz TAP VSS-598

Labklājības ministrijai

*Par koncepcijas projektu "Par
adopcijas un ārpusģimenes
aprūpes sistēmu pilnveidošanu"*

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) iepazīsies ar koncepcijas projektu "Par adopcijas un ārpusģimenes aprūpes sistēmu pilnveidošanu", izvērtējusi un kopumā atbalsta priekšlikumus pilnveidot ārpusģimenes aprūpes sistēmu, taču **nesaskaņo**, jo ir šādi iebildumi:

1. LPS uzskata, ka koncepcijas projektā "Par adopcijas un ārpusģimenes aprūpes sistēmu pilnveidošanu" ir jābūt atspoguļotiem ārpusģimenes aprūpes deinstitutionalizācijas pasākumiem, ieskaitot finansējumu no ESF un ERAF.

2. LPS jau vairākkārtēji LM organizētajās darba grupās ir aktualizējusi jautājumu par ārpusģimenes aprūpes sistēmas pilnveidošanu, uzsverot, ka būtiski ir domāt par atbalsta palielināšanu aizbildņiem un pilnveidot audžuģimeņu sistēmu, veidojot normatīvo aktu bāzi specializēto audžuģimeņu izveidei, apmaksas sistēmai un sociālo apdrošināšanas iemaksu veikšanai.

3. Projektā izvirzīta ideja veidot specializētās audžuģimenes, kurās būtu iespēja ievietot bērnus līdz 3 gadu vecumam 24 h / 7 d, t.i., no aprūpes pārtraukšanas brīža bioloģiskajā ģimenē līdz brīdim, kad bērnam tiek atrasts aizbildnis vai piemērotākā audžuģimene. Specializētajām audžuģimenēm paredzēts valsts noteikts atalgojums un sociālās apdrošināšanas iemaksas. Departaments uzskata, ka sociālās apdrošināšanas iemaksas būtu veicamas par visām audžuģimenēm, ne tikai specializētajām, tādējādi veicinot mazo bērnu, līdz 3 gadu vecumam, nonākšanu ģimeniskā vidē, jo mazu bērnu aprūpi ir grūtāk (un arī nevajadzētu) savienot ar nodarbinātību algotā darbā. Kā arī vairāku audžubērnu aprūpes kvalitatīva nodrošināšana praktiski ir iespējama, esot "pilna laika" audžumammai, jo ārpusģimenes aprūpē nonākušiem bērniem mēdz būt dažādas problēmas, nereti bērni ir cietuši no

vardarbības, vērojama mācību ielaistība, dažādas veselības problēmas, atkarības u.c. Minēto problēmu apzināšana un risināšana prasa nedalītu audžuģimenes uzmanību un rūpes. Līdz ar to būtu jāatbalsta sociālās apdrošināšanas iemaksu veikšana par visām audžuģimenēm.

Vēršam uzmanību, ka ģimeniskā vide nav tas pats, kas ģimene, līdz ar to koncepcija jāpapildina ar informāciju par audžuģimeņu monitoringu un pakalpojumu kvalitātes novērtējuma metodi.

4. LPS uzskata, ka finansējums bērna uzturam jānodrošina vienādā apmērā visā valstī neatkarīgi no ārpusģimenes formas (aizbildnība, audžuģimenes), jo bērna pamatvajadzība pēc uztura ir vienāda.

5. LPS vērš uzmanību, ka bērnu skaits ārpusģimenes aprūpē 2013. gada 1. janvārī bija 8,1 tūkst. bērnu, tai skaitā bērnu aprūpes iestādēs 23% (1,9 tūkst. bērni), audžuģimenēs 14% (1,2 tūkst. bērnu) un aizbildņu ģimenēs 63% (5,1 tūkst. bērnu). Kopējais aizbildņu skaits – 4390 personas, no kurām 26% jeb 1141 persona ir citas personas, 24% jeb 1054 personas – citi bērna radnieki un 50% jeb 2195 personas – vecvecāki.

Ņemot vērā, ka tieši vecvecāki emocionāli vislabāk spēj aizstāt vecākus un bērnam saglabājas saiknes ar dzimtu arī pēc 18 gadu vecuma, LPS uzskata, ka bērnu vecvecākiem ir jāmaksā aizbildņa atlīdzība, tāda pati kā citiem aizbildņiem, lai arī Civillikums vecvecākiem nosaka šo pienākumu – uzturēt mazbērnus.

Ir ļoti daudz aizbildņu, kuri saņem minimālās pensijas, un vecvecākiem materiāli ir grūtības veikt šos pienākumus. Jāņem vērā, ka bērnu vecāki nepalīdz materiāli uzturēt savus bērnus, un būtu slikti, ja vecvecāki atteiktos uzņemties šos pienākumus tikai tāpēc, ka cits aizbildnis varētu labāk materiāli nodrošināt bērna vajadzības.

6. LPS ierosina pievērst uzmanību un koncepcijā paredzēt psihologa pakalpojumu pieejamību par valsts budžeta līdzekļiem audžuģimenēm, aizbildņiem, viesģimenēm, adoptētajiem, kā arī bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem ne tikai 5 Latvijas pilsētās (Rīgā, Daugavpilī, Rēzeknē, Liepājā un Valmierā), bet gan visā Latvijā.

7. Projektā neskaidrs ir jautājums par finansējuma avotu maiņu, t.i., no valsts budžeta līdzekļiem finansēt bērna aprūpi ģimeniskā vidē, savukārt institucionālo aprūpi pilnībā finansēt no pašvaldības budžeta līdzekļiem. Uzskatām, ka pienākuma noteikšana pašvaldībām pilnībā nodrošināt institucionālās aprūpes pakalpojumus visiem bērniem palielinās pašvaldību izdevumus un faktiski ir jaunas funkcijas uzlikšana pašvaldībai. Nevaram piekrist šādu jaunu pienākumu noteikšanai bez atbilstoša finansējuma nodrošināšanas.

Tāpēc jautājums par bērnu ārpusģimenes aprūpes samaksu aprūpes iestādēs, kuras šobrīd tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem, būtu jārisina, tiekoties ar pašvaldībām un paredzot šīs funkcijas izpildei finansējuma nodrošināšanu no valsts budžeta.

LPS uzskata, ka koncepcijai ir jābūt vērstai uz to, lai samazinātos bērnu skaits bērnu aprūpes namos un pieaugtu iespēja bērnam izaugt ģimeniskā vidē.

Priekšsēža p. i.

Mudīte Priede

18.07.2014. 14:33

666

Ināra Dundure, Padomniece

67508533, inara.dundure@lps.lv

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.